

در گفتگوی اختصاصی پنجره ایرانیان با سیدمحسن صفایی مطرح شد:

فوریت الزام‌ثبت نمایندگی‌های شرکت‌های خارجی

یکی از پرسش‌هایی که امروزه در این صنعت باید بدان پاسخ داد این است که واردات پروفیل آری یا نه؟ می‌دانیم، شرایط دشواری بر کلیت صنعت پنجره‌سازی حاکم است و شاید در چنین فضایی بیشترین لطمه را نیز تولیدکنندگان پروفیل متحمل شده‌اند. بسیاری از این تولیدکنندگان در این رکود سنگین قادر به ادامه فعالیت خود نبوده و بقیه به‌سختی حرکت می‌کنند. اما در این فضا تعرفه‌های واردات کاهش می‌یابد، با این استدلال که باید از کیفیت اجناس بازار حمایت کرد. با این حال، بزرگترین دلخوری قاطبه دلسوزان این صنعت وفور جنس بی کیفیت در بازار است. پس واقعا چه باید کرد؟ برای یافتن این پرسش سراغ مهندس سید محسن صفایی، عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی ایران رفتیم و این مسئله را با او در میان گذاشتیم. با هم این گفتگو را می‌خوانیم:

اشاره:

■ اخیرا انجمن پروفیل یو.پی.وی.سی گزارشی تفصیلی از صنعت تهیه کرده‌است، این گزارش از چه جهاتی می‌تواند اهمیت داشته باشد؟
در حال حاضر شرایط خاصی بر صنعت پروفیل یو.پی.وی.سی حاکم است و در این فضا باید گزارش تفصیلی انجمن پروفیل را کاملا جدی گرفت. من شخصا به‌دلیل مشغله‌های کاری و دور بودن از این انجمن اطلاعات آماری چندانی در اختیار نداشتم، اما با مطالعه این گزارش به‌شدت نگران شدم.
ظاهرا، در طول چند سال گذشته سرمایه‌گذاری حجمی و وزنی سنگینی در این صنعت انجام شده است. بر اساس این گزارش تفصیلی، تاکنون ۴۵ واحد تولیدی با ظرفیت تولیدی بالقوه صد هزار تن انواع مقاطع پروفیل یو.پی.وی.سی پروانه بهره‌برداری دریافت کرده‌اند. این واحدها حدود ده‌هزار شغل مستقیم و همچنین ده‌هزار شغل غیر مستقیم — مربوط به کارگاه‌های مونتاژ در و پنجره — آفریده‌اند. در صورت صحت این آمار و ارقام، باید بگویم

وضعیت از آنچه تصور می‌رفت نگران‌کننده‌تر است.
■ آیا این ظرفیت تولید با نیاز بازار ایران همخوانی دارد؟
ظرفیت قابل قبول و جذب شده پروفیل، در بهترین حالت ممکن کشور، یعنی سال ۱۳۹۱، بالغ بر ۸۰ هزار تن بوده است. از این میزان حدود ۶۰ هزار تن توسط تولید داخلی و ۲۰ هزار تن نیز توسط پروفیل وارداتی تامین می‌شده‌اند.
همچنین در این گزارش حجم سرمایه‌گذاری انجام شده در بخش ارزی و ریالی نیز بدین ترتیب اعلام شده است: سرمایه‌گذاری ارزی بالغ بر ۱۵۰ میلیون یورو، معادل ۶ هزار میلیارد ریال؛ و سرمایه‌گذاری ریالی ۴ هزار میلیارد ریال. به‌طور کلی، تجمع سرمایه‌گذاری‌های ثابت این صنعت بالغ بر ۱۰ هزار میلیارد برآورد شده است. البته سرمایه در گردش این صنعت، در این محاسبات هنوز منظور نشده است، اما می‌توان تخمین زد که به ازای هر تن تولید، معادل ۱۰۰ میلیون ریال برای بازده زمانی ۴ ماهه، سرمایه در گردش مورد نیاز است.

هزینه تمام شده کمتر، نسبت به تولیدکنندگان است. عملا در حال حاضر، اتفاقی که در حال جریان است، هزینه‌های بسیار بالای تولیدکننده اعم از پرداخت مالیات، ارزش افزوده، بیمه، حقوق کارگران و موارد دیگر است، در مقابل یک نفر بازرگان بدون پرداخت بسیاری از این هزینه‌ها در حال فعالیت است و حتی تعرفه واردات را نیز به جای ۳۲ درصد، ۶ درصد پرداخت می‌کند. روشن است که در چنین فضایی نه تنها از تولید داخل حمایتی نمی‌شود، بلکه شرایط رقابتی تولیدکنندگان نیز دشوارتر شده است.

■ از نظر شما، برای حمایت از تولید ملی باید جلوی واردات پروفیل گرفته شود؟

به هیچ وجه. تولیدکنندگان داخلی هیچ باکی از رقابت نداشته و مطمئن هستم که به خوبی از عهده آن برمی‌آیند. اما به این شرط که حداقل، فضای برابری وجود داشته باشد. سخن ما این است که کلیه واردکنندگان باید شناسنامه‌دار شوند و اجازه ندهیم هر کسی وارد عرصه واردات شود. ببینید تمامی فعالیت تولیدکنندگان ثبت می‌شود و قابل پیگیری است. یعنی چه چیزی خریداری شده، چه اقلامی فروخته شده و کلیه هزینه‌ها و سودهای دیگر، بر همین اساس کلیه مالیات‌های لازم را نیز پرداخت می‌کنند. اما آیا به نظر شما همه واردکنندگان نیز چنین وضعیتی دارند؟ یعنی رفتار و عملکرد آنها شفاف و ثبت شده است و کلیه مالیات‌های قانونی را پرداخت می‌کنند؟ این شرایط اجحاف در حق تولیدکننده است.

■ فکر می‌کنید برای عملی کردن این طرح چه راهی وجود دارد؟

به نظر من زمان اقدام عاجل فرا رسیده است و رایزنی و متقاعد کردن به تنهایی نمی‌تواند مفید واقع شود، در کنار آن باید کاری کرد. به نظر من باید با یک اقدام دسته‌جمعی، خواست خودمان را مبنی بر شفاف ساختن بخش واردات پروفیل مطرح و همه با هم به صورت جدی آن را پیگیری کنیم. درخواست ما نیز کاملا منطقی و موجه است. ما می‌گوییم باید شرایط برابری میان تولیدکنندگان و واردکنندگان برقرار باشد، و الا به دنبال مانع از ورود کالا نیستیم. ما می‌گوییم باید برابری در کسب و کار باشد و این امر با ثبت نمایندگی حاصل می‌شود و بدین ترتیب می‌توان در مسیر اصلاح فضای کسب و کار حرکت کرد. اصلاح کسب و کار نیز به معنای برابری در رفتار و عملکرد اقتصادی است.

■ اما در مقابل دیدگاه شما نظری دیگر مطرح است. بدین ترتیب که اگر جلوی واردات گرفته شود، صنعت پروفیل نیز به سرنوشت خودروسازی مبتلا می‌گردد؛ یعنی در فضایی بدون رقیب می‌تازد و هر روز از کیفیت خود می‌کاهد.

اولا که این قیاس مع الفارق است. هرگز نباید بخش خصوصی را با یک سازمان دولتی مقایسه کنید. نوع فعالیت آنها اساسا متفاوت است. افزون بر این، مگر حمایت‌هایی که از خودروسازان به عمل می‌آید، شامل حال ما نیز می‌شود؟ شرکت‌های خودروساز همیشه تحت حمایت همه دولت‌ها بودند و بدهکارترین شرکت‌ها به بانک‌ها هستند و تنها نقطه مشترک ما با دوستان در همین است. در واقع حمایت همه جانبه از صنایع بالادستی همیشه آفتی برای ما بوده است. اینکه ما فقط باید مراقب پتروشیمی و خودروسازی و صنعت نفت باشیم، تفکر غلطی است. سخن ما این است که زمان آن فرا رسیده که کسی هم به صنعت تکمیلی ما نگاهی بیاندازد. ضمن اینکه صحبت ما هم فراهم آوردن شرایطی است که از ورود پروفیل بی کیفیت مانع به عمل آید. وگرنه هیچ کس با ورود پروفیل با کیفیت در یک شرایط رقابتی برابر مخالف نیست، بلکه استقبال هم می‌کنیم. اما امروز که قوانین همه از واردات پروفیل پشتیبانی می‌کنند، می‌بینید که بازار آکنده از محصولات نامرغوب شده است. پس این قیاس کاملا نایجاست.

■ آیا نمی‌توان به جای تمرکز روی موضوع تعرفه روی استاندارد متمرکز شویم؟

یعنی بدون افزایش تعرفه‌ها، بکوشیم شرایطی فراهم آید که نظارت در گمرک‌های کشور شدیداً اعمال شود و برای کیفیت پروفیل ورودی یک کف قائل شویم؟

به هر حال چنین نظارت‌هایی نیاز به سازوکارهای خود دارد. صحبت ما نیز دقیقا همین است. اما در حال حاضر که چنین سازوکاری برای نظارت وجود ندارد و هیچ استاندارد مشخصی برای ورود کالا وجود ندارد یا اعمال نمی‌شود، پایین آوردن تعرفه‌ها اجحاف در حق تولیدکنندگان نیست؟ به نظر من به این سوال باید پاسخ داده شود که، هدف از کاهش تعرفه چیست؟ وقتی همه شاهد بودیم که به جای ارتقای کیفیت در رقابت با کالای وارداتی نه تنها به ارتقای کیفیت کمک نکرد، بلکه بازار را ملو از جنس نامرغوب کرد، پس با کاهش تعرفه به دنبال چه هستیم؟ به نظر من لازم است پاسخی برای این سوال یافت. در خواست صریح بنده در حال حاضر جلوگیری از واردات کالاهایی است که مشابه آن در داخل تولید می‌شود.

با توجه به کاهش شدید ساخت‌وساز و رکود صنعت ساختمان، در حال حاضر مصرف پروفیل یو.پی.وی.سی برای ساخت در و پنجره به ۲۰ هزار تن کاهش پیدا کرده است. یعنی کمتر از ۲۵ درصد از نیاز کشور در سال ۱۳۹۱. در صورتی که سهم بسیار بالایی از این رقم توسط پروفیل‌های خارجی تامین می‌شود؛ در واقع به واسطه واردات بی‌رویه، پروفیل‌های ترک میزان قابل توجهی از این تقاضای بازار را به خود اختصاص داده‌اند.

■ در چنین شرایطی آیا همه ۴۵ واحد تولیدی مشغول به کار هستند؟

خیر. بر اساس این گزارش، از ۴۵ واحد تولیدی، ۲۵ واحد در حال حاضر تعطیل شده‌اند، ۱۵ واحد در معرض تعطیلی قرار گرفته‌اند و تنها ۵ واحد در حال فعالیت هستند که آن هم با ظرفیت ۵۰ درصدی در حال تولید می‌باشند.

■ واقعا اسفبار است، اما از این اعداد و ارقام چه نتیجه‌ای می‌توان گرفت؟

این گزارش بسیار نگران کننده است و نشان از شرایط اضطراری دارد. باید برای این موضوع برنامه‌های ویژه تدارک دید. نمی‌توان این وضعیت را به حال خود رها کرد و همچنان در انتظار فردا نشست. به نظر من، بر عهده تمامی ارگان‌های ذی‌ربط است که اقدامی عاجل جهت برون‌رفت از این شرایط انجام دهند. البته مطلع هستم که انجمن تولیدکنندگان پروفیل یو.پی.وی.سی این گزارش تفصیلی را برای رئیس بانک مرکزی، وزیر صنایع و رئیس اتاق بازرگانی ارسال کرده‌اند و حتی جلساتی هم با رئیس کمیسیون صنایع مجلس داشت‌اند. اما این موضوع، مسئله‌ای است که باید با فوریت مورد رسیدگی قرار گیرد.

■ بدون تردید نامه‌نگاری با مسئولان اقدامی در خور ستایش است که امیدواریم به نتیجه لازم نیز برسد. اما به نظر شما در کنار برقراری ارتباط با دست‌اندرکاران، آیا می‌توان طرحی ارائه داد که روند خروج از این بحران را تسریع کند؟

به نظر من اگر با جدیت و به سرعت جهت یافتن راه‌حلی تلاش نکنیم، شاید دیگر امیدی برای ادامه حیات این صنعت باقی نماند. من چندی پیش طرحی ارائه دادم که فکر می‌کنم همینک می‌تواند به سرعت اجرایی و پیگیری شود تا جلوی این بحران را بگیریم.

قبل از آنکه طرح خود را بیان کنم، می‌خواهم تحلیل روشن‌تری از وضعیت موجود ارائه دهم. ببینید، نخستین مشکل امروز صنعت بحث رکود ساختمان است که در واقع در خصوص آن نمی‌توان کاری انجام داد و باید در انتظار شکل‌گیری رونق بمانیم. اما در همین رکود چرا نباید تقاضای ۲۰ هزار تنی بازار را تولیدات صنعت داخلی پر نکند؟ با توجه به اینکه این سطح تقاضا بسیار کمتر از ظرفیت تولید موجود است. اگر موضوع کیفیت به عنوان دلیل واردات مطرح شود، نیز باید بگوییم که کیفیت پروفیل‌های ایرانی به مراتب از بیشتر پروفیل‌های ترکیه‌ای بالاتر است.

حتی قیمت نیز نمی‌تواند دلیلی برای واردات باشد. اگر مقصود تنوع بخشیدن به قیمت‌های بازار است، هم‌اکنون تنوع قیمتی پروفیل‌های ایرانی بسیار بالاست. بنابراین حجم، قیمت و کیفیت تولیدات داخلی، هیچ‌کدام ضرورتی برای واردات را ایجاد نمی‌کند. بنابراین در چنین فضایی آنچه که امروز بیش از هر چیزی اهمیت می‌یابد، حمایت از صنعت و تولید ملی است. اما جای شگفتی است که در چنین فضایی باز بحث کاهش تعرفه واردات مطرح می‌شود.

■ با در نظر گرفتن همه این موارد، طرح شما برای رهایی از این وضعیت چیست؟

نخستین درخواست و پیشنهاد من، بازگرداندن تعرفه به وضعیت قبل از تعرفه ترجیحی است. در خواست دوم و اساسی نیز این است که جلوی واردات بی‌رویه از سوی واردکنندگان بی‌نام و نشان گرفته شود. در واقع باید الزاماتی وضع شود که واردکنندگان نیز مانند تولیدکنندگان، برای انجام فعالیت‌های خود نیاز به مجوزهای مختلف داشته باشند. یعنی واردکنندگان نیز باید کلیه فعالیت‌های خود را به صورت شفاف و مستند انجام دهند و در واقع آنچه وارد می‌کنند جایی ثبت شود و بر اساس مقررات مشخصی عمل کنند؛ فعالیت‌های آنان از نظر کیفی، قیمتی و حتی خدمات پس از فروش کنترل شود و بدین ترتیب راه عملکرد سلیقه‌ای مسدود شود و این افراد نیز به ارگان مشخصی پاسخگو باشند.

■ منظور شما ثبت نمایندگی است؟

دقیقا، درخواست صریح من ثبت نمایندگی است. یعنی هر کسی که کالایی را وارد می‌کند باید ثبت شده باشد تا بتواند نسبت به کیفیت و خدمات پس از فروش آن پاسخگو باشد و مانند تولیدکننده ارزش افزوده را پرداخت کند. توجه داشته باشید که به غیر از شرایط نامساعد بازار، امروز شرایط فعالیت و رقابت برای واردکننده بسیار مطلوب‌تر از تولیدکنندگان است. در نظر بگیرید که فقط عدم پرداخت ارزش افزوده از سوی برخی از واردکنندگان به معنای ۹ درصد